

UCHWAŁA NR 247/3802/22

ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

z dnia 26 lipca 2022 roku

**w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Mechanizm współpracy i koordynacji
w zakresie uczenia się przez całe życie dla województwa lubuskiego**

Na podstawie art. 11 ust 2 pkt 1), 4), 6) i 9) oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 547 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się dokument określający cele i zasady umożliwiające wspieranie wdrażania, koordynacji i monitorowania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 na poziomie regionalnym pn. „Mechanizm współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie dla województwa lubuskiego”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wyraża się zgodę na podpisanie dokumentu potwierdzającego przyjęcie mechanizmu współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie dla województwa lubuskiego pn. „Deklaracja przyjęcia mechanizmu współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie”, stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Lubuskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEMARSZAŁEK
Krzysztof Torzycki

*Stwierdzam zgodność
z projektem uchwały*

DYREKTOR
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Zielonej Górze
Waldemar Stepak

Załącznik nr 1

do Uchwały nr 244/3802/22

Zarządu Województwa Lubuskiego

z dnia 26 lipca 2022 roku

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

DEPARTAMENT STRATEGII, KWALIFIKACJI I KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Mechanizm współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie dla województwa lubuskiego

Mechanizm współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie dla województwa lubuskiego został opracowany w ramach współpracy Ministerstwa Edukacji i Nauki z przedstawicielami Województwa Lubuskiego¹.

Mechanizm określa cele i zasady umożliwiające wspieranie wdrażania, koordynacji i monitorowania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (ZSU 2030) na poziomie regionalnym, poprzez integrację kluczowych w województwie podmiotów realizujących działania na rzecz rozwijania umiejętności.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030² wskazuje osiem Obszarów oddziaływania, rozumianych jako kluczowe obszary polityki na rzecz rozwijania i wykorzystywania umiejętności. Każdemu z Obszarów oddziaływania zostały przypisane Tematy działania, rozumiane jako zidentyfikowane wyzwania. Z kolei w obrębie Tematów działania określono Kierunki działań, tj. ogólnie zdefiniowane przedsięwzięcia, podmioty kluczowe oraz podmioty odpowiedzialne za Tematy działań. Zestawienie Obszarów oddziaływania, Tematów działania oraz Kierunków działań, stanowiących układ

¹ Współpraca z województwem lubuskim została uregulowana w drodze deklaracji, zawartej pomiędzy Ministerstwem Edukacji i Nauki a Zarządem Województwa Lubuskiego (kopia deklaracji w załączniku nr 1). Niniejszy mechanizm stanowi produkt projektu realizowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki pn.: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie (edukacja formalna, edukacja pozaformalna i uczenie się nieformalne)”, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie).

² Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 składa się z dwóch części: ogólnej (Uchwała nr 12/2019 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia dokumentu strategicznego „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część ogólna)”) i szczegółowej (Uchwała nr 195/2020 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa). Polityka na rzecz rozwijania umiejętności zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie”).

odniesienia dla działań na rzecz rozwijania umiejętności, przedstawiono w załączniku nr 2.

Mechanizm może zostać wdrożony w województwie lubuskim po otrzymaniu środków zewnętrznych na funkcjonowanie Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji i biura³, o których mowa w rozdziale 3. *Podmioty zaangażowane w realizację mechanizmu.*

1. Cel mechanizmu

Celem mechanizmu jest umożliwienie wsparcia wdrażania, koordynacji i monitorowania ZSU 2030 na poziomie województwa lubuskiego.

Cel ten będzie realizowany w szczególności poprzez:

- 1) wspieranie w województwie realizacji polityki na rzecz rozwijania umiejętności;
- 2) skoordynowanie w województwie działań różnych podmiotów na rzecz rozwijania umiejętności.

2. Zasady mechanizmu

Mechanizm współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie na poziomie województwa lubuskiego opiera się na następujących zasadach:

- 1) planowanie długofalowych działań na rzecz rozwijania umiejętności w województwie,
- 2) współpraca podmiotów, które:
  - a. określają kierunki działań na rzecz umiejętności w regionie o zasięgu subregionalnym i regionalnym,
  - b. dystrybuują środki finansowe na działania na rzecz umiejętności w regionie,
  - c. realizują działania na rzecz umiejętności w regionie,
  - d. monitorują stopień realizacji działań na rzecz umiejętności w regionie, w tym wykorzystanie środków finansowych,
- 3) dbałość o spójność polityki państwa i województwa na rzecz rozwijania umiejętności, w tym poprzez nawiązanie do dokumentów o charakterze strategicznym, w szczególności do ZSU 2030, Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku), strategii rozwoju województwa (w tym: „Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030”, „Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2021-2023”), regionalnych dokumentów (w tym: „Kierunki rozwoju szkolnictwa

---

³ Środki zewnętrzne na ten cel zostały uwzględnione w ramach inwestycji A3.1.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności pn.: Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie

- wyższego w województwie lubuskim do roku 2030”), a także poprzez nawiązanie do inteligentnych specjalizacji;
- 4) dbałość o inkluzję społeczną i zawodową osób w każdym wieku poprzez inicjowanie lub wspieranie działań mających na celu rozwijanie ich umiejętności na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;
  - 5) promowanie idei uczenia się przez całe życie w województwie.

3. Podmioty zaangażowane w realizację mechanizmu

Mając na uwadze cel oraz zasady, mechanizm stanowi narzędzie **Zarządu Województwa Lubuskiego**.

Wojewódzki Zespół Koordynacji

W województwie lubuskim zostanie powołany Wojewódzki Zespół Koordynacji jako ciało wspierające wdrażanie, koordynację i monitorowanie ZSU 2030 w województwie lubuskim.

W „Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności”, przyjęto założenie, że skład podmiotów stanowiących Wojewódzki Zespół Koordynacji w każdym województwie zostanie dobrany w oparciu o koncepcję pięciu filarów⁴:

FILAR 1: OŚWIATA, tj. przedstawiciele kluczowych podmiotów z obszaru kształcenia w województwie:

- urząd marszałkowski: komórka odpowiedzialna za edukację, w tym szkolnictwo wyższe
- wojewódzka(-ie) placówka(-ki) doskonalenia nauczycieli
- kuratorium oświaty
- szkoły (podstawowe, ponadpodstawowe)
- uczelnie

FILAR 2: GOSPODARKA I RYNEK PRACY, tj. przedstawiciele kluczowych podmiotów z obszaru rynku pracy w województwie:

- urząd marszałkowski: komórka odpowiedzialna za gospodarkę, w tym współpracę z przedsiębiorcami
- wojewódzki urząd pracy: komórka odpowiedzialna za rynek pracy
- wojewódzka jednostka wspierająca rozwój przedsiębiorczości (agencja rozwoju regionalnego)
- regionalne organizacje zrzeszające pracodawców
- specjalne strefy ekonomiczne

---

⁴ Projekt „Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności”, kwiecień 2021 r.

- regionalne inteligentne specjalizacje

FILAR 3: ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE, tj. przedstawiciele kluczowych podmiotów z obszaru polityki rozwoju w województwie, w szczególności poprzez:

- urząd marszałkowski: komórka odpowiedzialna za zarządzanie strategiczne, politykę rozwoju regionalnego

FILAR 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE, tj. przedstawiciele kluczowych podmiotów z obszaru zarządzania i wdrażania środków unijnych w województwie:

- urząd marszałkowski: komórka odpowiedzialna za fundusze europejskie,
- wojewódzki urząd pracy: komórka odpowiedzialna za fundusze europejskie

FILAR 5: DIALOG SPOŁECZNY, tj. przedstawiciele kluczowych podmiotów z obszaru budowania relacji w województwie:

- Konwent Powiatów
- Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego
- Wojewódzka Rada Rynku Pracy
- Konwent Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy

Mając na uwadze powyższe założenie, **ustala się, że Wojewódzki Zespół Koordynacji dla województwa lubuskiego powstanie w oparciu o następujące podmioty:**

FILAR 1: OŚWIATA: reprezentowany przez przedstawicieli kluczowych podmiotów z obszaru oświaty w województwie, w szczególności przez:

- Departament Infrastruktury Społecznej (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego)
- Departament Rozwoju Regionalnego (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego)
- Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze
- Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim

FILAR 2: GOSPODARKA I RYNEK PRACY: reprezentowany przez przedstawicieli kluczowych podmiotów z obszaru gospodarki i rynku pracy, w szczególności przez:

- Departament Innowacji i Przedsiębiorczości (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego)
- Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze
- Zachodnia Izba Przemysłowo-Handlowa w Gorzowie Wielkopolskim
- Organizacja Pracodawców Ziemi Lubuskiej
- Agencja Rozwoju Regionalnego S. A.

FILAR 3: ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE: reprezentowany przez przedstawicieli kluczowych podmiotów z obszaru polityki rozwoju w województwie, w szczególności przez:

- Departament Rozwoju Regionalnego (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego)
- Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego)

FILAR 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE: reprezentowany przez przedstawicieli kluczowych podmiotów z obszaru zarządzania i wdrażania środków unijnych w województwie, w szczególności przez:

- Departament Europejskiego Funduszu Społecznego (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego)
- Departament Programów Regionalnych (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego)
- Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze

FILAR 5: DIALOG SPOŁECZNY: reprezentowany przez przedstawicieli kluczowych podmiotów z obszaru budowania relacji w województwie, w szczególności przez:

- Wojewódzka Rada Rynku Pracy
- Konwent Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy

Skład Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji dla województwa lubuskiego może ulec zmianie na etapie dalszych prac w regionie i nie wymaga wprowadzenia zmian w niniejszym mechanizmie.

Zadania Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji, jako ciała doradczego, dla wspierania wdrażania, koordynacji i monitorowania ZSU 2030 w województwie lubuskim, obejmują **przedstawianie Zarządowi Województwa Lubuskiego stanowisk, w tym opinii i rekomendacji, dotyczących inicjatyw i przedsięwzięć realizowanych w województwie w obszarze polityki uczenia się przez całe życie**, co będzie realizowane m.in. poprzez:

- 1) systematyczny przegląd inicjatyw i przedsięwzięć realizowanych w województwie lubuskim w obszarze polityki uczenia się przez całe życie;
- 2) analizowanie kwestii, wpływających na politykę uczenia się przez całe życie w województwie lubuskim;
- 3) wspieranie działań służących efektywnemu wydatkowaniu w województwie lubuskim środków przeznaczonych na uczenie się przez całe życie.

Obszary, w ramach których Wojewódzki Zespół Koordynacji przedstawia Zarządowi Województwa Lubuskiego stanowiska, w tym opinie i rekomendacje, dotyczące inicjatyw i przedsięwzięć realizowanych w województwie w obszarze polityki uczenia się przez całe życie, mogą dotyczyć:

- a) środków europejskich przeznaczonych na rozwijanie umiejętności w województwie lubuskim,

- b) kryteriów strategicznych dla konkursów na działania związane z rozwijaniem umiejętności (w ramach zagospodarowania regionalnych środków europejskich na rozwijania umiejętności),
- c) zawodów o szczególnym znaczeniu dla lubuskiego rynku pracy (w kontekście *Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy* ogłoszanej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania),
- d) rozwijania umiejętności kadr zarządzających i kadr uczących w edukacji formalnej (m.in. dla placówek doskonalenia nauczycieli),
- e) wspierania szkół prowadzących kształcenie zawodowe w zakresie organizacji szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego,
- f) rozwoju oferty i organizacji kształcenia formalnego, w tym w zakresie dostępności oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (np. określanie rekomendacji dla organów prowadzących szkoły i placówki),
- g) rozwoju oferty uczelni wyższych w zakresie kierunków kształcenia, form pracy ze studentami) oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- h) rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w województwie,
- i) rozwoju mechanizmów potwierdzania efektów uczenia się w województwie (RPL, ang. Recognition of Prior Learning),
- j) promocji narzędzi wsparcia przedsiębiorców w zakresie podnoszenia umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi (np. programy realizowane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości),
- k) promocji narzędzi wsparcia przedsiębiorców w zakresie podnoszenia umiejętności osób pracujących (Baza Usług Rozwojowych i inne), w tym określanie rekomendacji dotyczących wykorzystania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego,
- l) rozwoju systemu doradztwa zawodowego, m.in. poprzez sieci współpracy, wymiany doświadczeń doradców zawodowych i pracodawców monitoring efektywności systemu doradztwa zawodowego w województwie,
- m) podnoszenia kompetencji doradców zawodowych zatrudnionych w instytucjach oświatowych oraz instytucjach rynku pracy,
- n) mechanizmów aktywizowania dorosłych i społeczności lokalnych na rzecz rozwijania umiejętności, w tym w zakresie uczenia się nieformalnego

(m. in. promocja działań takich jak Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji⁵ i „Szansa – nowe możliwości dla dorosłych”⁶).

Tryb i zasady działania Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji zostaną uregulowane oddzielnym dokumentem.

Elementem zapewniającym funkcjonowanie Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji jest **biuro**. Do zadań biura należy:

- 1) przygotowywanie analiz, sprawozdań w obszarze uczenia się przez całe życie w województwie,
- 2) przygotowywanie propozycji rozwiązań dla kwestii zgłaszanych przez członków Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji,
- 3) integracja interesariuszy z obszaru uczenia się przez całe życie w województwie,
- 4) obsługa organizacyjna Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji.

W województwie lubuskim powyższe biuro zostanie utworzone w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Zielonej Górze.

Załączniki:

1. Kopia deklaracji współpracy pomiędzy Ministerstwem Edukacji i Nauki a Zarządem Województwa Lubuskiego z dnia 8 grudnia 2021 r.
2. Tabela zawierająca Obszary oddziaływania, Tematy działań oraz Kierunki działań ZSU 2030.

---

⁵ Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji utworzono w ramach projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie, typ 2: Przygotowanie szkół do pełnienia roli Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji we współpracy z organem prowadzącym i społecznością lokalną, tj. do prowadzenia działań na rzecz aktywności edukacyjnej osób dorosłych, w zakresie rozwijania potrzebnych na rynku pracy kompetencji kluczowych, oraz rozwój metod i narzędzi pracy nauczycieli tych szkół z osobami dorosłymi, w szczególności na terenach wiejskich i w małych miastach, a także na terenach defaworyzowanych).

⁶ „Szansa – nowe możliwości dla dorosłych”: projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Działanie 4.1 Innowacje społeczne). Projekt jest odpowiedzią na Zalecenie Rady UE z 19 grudnia 2016 r. „Ścieżki poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych” (Upskillinig pathways: New Opportunities for Adults).

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI
DEPARTAMENT STRATEGII, KWALIFIKACJI I KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

DEKLARACJA WSPÓŁPRACY

Ministerstwo Edukacji i Nauki

reprezentowane przez:

Panią Marzenę Machałek – Sekretarza Stanu, Pełnomocnika Rządu do spraw wspierania wychowawczej funkcji szkoły i placówek, edukacji włączającej oraz kształcenia zawodowego

oraz

Województwo Lubuskie

reprezentowane przez:

Pana Stanisława Tomczyszyna – Wicemarszałka Województwa Lubuskiego
Pana Łukasza Poryckiego – Wicemarszałka Województwa Lubuskiego

- zwane dalej łącznie „Stronami”
poprzez podpisanie niniejszego dokumentu wspólnie

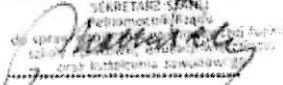
wyrażają wolę współpracy

w zakresie realizacji projektu pozakonkursowego pn.: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie (edukacja formalna, edukacja pozaformalna i uczenie się nieformalne) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 2.14 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Beneficjentem projektu jest Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Intencją Stron jest wspólne podejmowanie działań służących wypracowaniu mechanizmów współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie dla województwa Lubuskiego.

W celu optymalnego wypracowania powyższych mechanizmów, Województwo Lubuskie wyznaczy osobę do udziału w sieci współpracy i wymiany doświadczeń na poziomie regionalnym oraz do bieżących kontaktów z pracownikami Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Ministerstwo Edukacji i Nauki

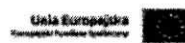
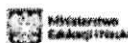
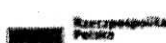
SEKRETARZ STANU
Pełnomocnik Rządu
do spraw wspierania wychowawczej funkcji szkoły
i placówek, edukacji włączającej oraz kształcenia
zawodowego

Marzena Machałek

Województwo Lubuskie

WICEMARSZAŁEK
Województwa Lubuskiego

Warszawa, 23 października 2021 r.

ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa, tel. +48 22 34 74 195, sekretariat.DSKKZ@mein.gov.pl,
www.mein.gov.pl

Obszar oddziaływania		Temat działania		Kierunek działania	
Nr	Nazwa	Nr	Nazwa	Nr	Nazwa
1	UMIĘTNOŚCI PODSTAWOWE, PRZEKROJOWE I ZAWODOWE DZIECI, MŁODZIEŻY I OSÓB DOROSŁYCH	1	Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych	1.1	wypracowanie i wdrażanie rozwiązań, w tym uwzględniających ICT i AI, w zakresie diagnozowania predyspozycji i umiejętności osób w każdym wieku
				1.2	upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie diagnozowania predyspozycji i umiejętności osób w każdym wieku
				1.3	diagnozowanie potrzeb dotyczących wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci i wsparcia rodziny na przykład w zakresie badań przesiewowych, wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, instytucjonalnego, organizacyjnego, prawnego oraz wdrażanie rozwiązań w tym obszarze
				1.4	diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomaganie rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem podmiotowości osoby uczącej się
				1.5	diagnozowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie wspomaganie rodzin, między innymi poprzez wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, instytucjonalne, organizacyjne, prawne
				1.6	diagnozowanie i wypracowanie rozwiązań służących wsparciu więzi rodzinnych i rodzicielskich
		2	Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych	2.1	rozwijanie i upowszechnianie efektywnych metod nauczania i uczenia się prowadzących między innymi do umiejętności: wykorzystywania nabytej wiedzy odpowiednio do celu i sytuacji; stosowania twórczych rozwiązań; utrzymania wysokiej motywacji do uczenia się
				2.2	rozwój umiejętności osób w każdym wieku na wszystkich etapach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, w tym:
					• rozwijanie umiejętności zarządzania wiedzą
					• wykorzystanie ICT i AI w ramach edukacji formalnej
					• rozwijanie umiejętności programowania w ramach edukacji formalnej
					• wzmacnianie świadomości i rozwijanie umiejętności wykorzystania technologii AI, w tym rozwijanie i promowanie etyki dotyczącej AI, na przykład w ramach szkolnych programów nauczania i programów studiów
					• opracowanie i upowszechnienie działań cyfrowych, w tym kursów online, w formatach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami
• wypracowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie indywidualizacji nauczania, między innymi poprzez wykorzystanie narzędzi cyfrowych					
• upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie indywidualizacji nauczania					
• opracowanie i wdrażanie materiałów dydaktycznych wspierających proces samokształcenia z uwzględnieniem zróżnicowanych możliwości psychofizycznych osób uczących się					
• rozwijanie publicznej oferty e-materiałów ukierunkowanych na rozwój umiejętności					
• doskonalenie metod i sposobów oceniania oraz sprawdzania efektów uczenia się					
• opracowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie monitorowania i zapewniania wysokiej jakości kształcenia osób o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych					
• stworzenie i rozwijanie ogólnodostępnej bazy zasobów metodycznych do pracy z osobami o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych					
• wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego oraz rozwoju więzi					

		<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, w zakresie integralnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego oraz rozwoju więzi międzypokoleniowych • wspieranie umiejętności osób zdolnych w kierunku pełnego wykorzystania ich talentów, które nie jest możliwe w standardowych formach pracy szkolnej • wspieranie środowiska rodzinnego uczniów zdolnych w zakresie rozwijania ich umiejętności i talentów • wspieranie dzieci, młodzieży i rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym w zakresie rozwijania umiejętności, w tym wyrównywanie szans dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin o deficytach środowiskowych i ekonomicznych • wspieranie umiejętności osób z różnorodnymi trudnościami w uczeniu się oraz ograniczeniami wynikającymi ze stanu zdrowia fizycznego i psychicznego • wspieranie umiejętności cudzoziemców i obywateli polskich powracających z zagranicy • wspieranie umiejętności osób narażonych na wykluczenie społeczne i zawodowe • wspieranie wychowawczej i społecznej funkcji szkoły • wspieranie wychowawczej, edukacyjnej i więziotwórczej funkcji rodziny 	
		2.3	zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych, w tym zwłaszcza nisko wykwalifikowanych lub z niskimi umiejętnościami podstawowymi, w procesie uczenia się przez całe życie (edukacja formalna, pozaformalna, uczenie się nieformalne i uczenie się w miejscu pracy)
		2.4	rozwijanie istniejących i tworzenie nowych rozwiązań na rzecz powrotu opiekunów osób zależnych na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem działań kierowanych do kobiet
		2.5	wzmacnianie współpracy instytucji szkolnictwa wyższego i nauki z instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej
		2.6	wzmacnianie współpracy międzyuczelnianej na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym mobilności osób uczących się
		2.7	popularyzacja nauk ścisłych i przyrodniczych, nauk inżynieryjno-technicznych i sztuki w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym wyposażenie/doposażenie szkół, placówek systemu oświaty, uczelni
		2.8	promowanie kooperacji między naukami ścisłymi a naukami społecznymi i humanistycznymi
		2.9	popularyzacja wśród dziewcząt i kobiet nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk inżynieryjno-technicznych jako kierunków kształcenia i specjalizacji zawodowej
3	Wspieranie rozwoju kapitału społecznego na rzecz rozwoju umiejętności w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego	3.1	wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej, w tym lokalnych instytucji i organizacji, na rzecz aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i prorodzinnej mieszkańców
		3.2	wspieranie rodzin w budowaniu rodzinnego kapitału społecznego, w tym realizacji funkcji więziotwórczej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej
		3.3	promowanie wartości rodzinnych, społecznych, obywatelskich i kulturowych
		3.4	wspieranie tradycyjnych i tworzenie nowych ról społecznych seniorów
		3.5	zwiększanie zaangażowania dzieci, młodzieży i osób dorosłych w życie publiczne, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności dialogu i współpracy • kształtowanie postaw poszanowania dla innych, zaufania oraz rozumienia złożoności kulturowej i historycznej świata • usprawnianie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami • rozwijanie znajomości oraz umiejętności stosowania w codziennym życiu podstawowych dla obywatela aktów prawnych oraz budowanie świadomości znaczenia prawa dla kształtowania poczucia bezpieczeństwa obywateli i budowania prawidłowych relacji między nimi

				<ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie i wzmacnianie form aktywności obywatelskiej, między innymi poprzez promowanie wolontariatu • promowanie zaangażowania rodzin na rzecz budowania więzi lokalnych • podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwijanie świadomości narodowej i kulturowej 			
			3.6	wspieranie współpracy instytucji i organizacji zajmujących się rozwojem umiejętności na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym			
2	ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI W EDUKACJI FORMALNEJ – KADRY ZARZĄDZAJĄCE	4	Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności	4.1	<p>rozwijanie umiejętności przywódczych osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności doboru nowych kadr • rozwijanie umiejętności uzewnętrzniania potencjału pracowników • zarządzanie procesami podejmowania decyzji i przepływu informacji umożliwiającymi tworzenie uczącej się organizacji • rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów 		
				4.2	<p>wspieranie osób odpowiedzialnych za zarządzanie instytucjami edukacji formalnej w realizacji zadań administracyjnych i zarządzanie procesami edukacyjnymi, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności stosowania przepisów prawa oraz tworzenia aktów wewnętrznych • rozwijanie umiejętności planowania, pozyskiwania i zarządzania środkami finansowymi • rozwijanie umiejętności planowania projektów edukacyjnych, zarządzania projektami krajowymi i zagranicznymi oraz środkami finansowymi tych projektów • wsparcie w tworzeniu i udziale w sieciach wsparcia i współpracy na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym • rozwijanie umiejętności wykorzystywania rezultatów badań naukowych w procesie planowania pracy instytucji edukacji formalnej i pozaformalnej 		
				4.3	przygotowanie i rozwój narzędzi monitoringu i ewaluacji we wspieraniu funkcjonowania instytucji edukacji formalnej		
				4.4	<p>wspieranie współpracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomiędzy instytucjami edukacji formalnej • instytucji edukacji formalnej z instytucjami edukacji pozaformalnej i pracodawcami, jednostkami samorządu terytorialnego i innymi instytucjami na rzecz rozwijania umiejętności 		
				4.5	modernizacja/doposażenie/wyposażenie szkół i innych jednostek systemu oświaty oraz uczelni, w tym niwelowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i dydaktycznych w celu zwiększenia dostępności do oferty edukacyjnej dla osób doświadczających ograniczeń w funkcjonowaniu, w szczególności uwarunkowanych niepełnosprawnością		
				4.6	stwarzanie warunków do potwierdzania umiejętności osób uczących się, wykraczających poza podstawę programową lub program studiów		
				4.7	rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty i podnoszenie jakości praktyk i staży dla kadry zarządzającej w edukacji formalnej		
				4.8	upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry zarządzającej		
				5	Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w zakresie zarządzania umiejętnościami kadry uczącej	5.1	rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie zarządzania potencjałem umiejętności kadry uczącej, między innymi organizacja pracy kadry uczącej i stwarzanie optymalnych warunków do rozwoju, zarządzanie umiejętnościami kadry uczącej, zarządzanie czasem
				5.2		<p>rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie stwarzania warunków dla doskonalenia zawodowego w zakresie umiejętności dydaktycznych i metodycznych kadry uczącej, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie merytoryczne w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzenia zajęć 	

			<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie w przygotowaniu programów nauczania i programów studiów • wspieranie w upowszechnianiu metod nauczania sprzyjających kształtowaniu postaw kreatywności i innowacyjności • rozwijanie doradztwa metodycznego
		5.3	rozwijanie umiejętności planowania, monitorowania i ewaluacji procesów edukacyjnych
		5.4	rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w autoewaluacji oraz korzystaniu z jej wyników dla doskonalenia własnej pracy
		5.5	rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i radzeniu sobie w takich sytuacjach
		5.6	rozwijanie kultury pracy sprzyjającej współpracy i zespołowości oraz interdyscyplinarności, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wzajemne uczenie się • coaching, tutoring, mentoring • koleżeńskie obserwacje zajęć • superwizje • korzystanie z różnorodnych metod i źródeł danych służących do oceny pracy i wsparcia kadry uczącej • współpraca z podmiotami zewnętrznymi, w tym z placówkami systemu oświaty
		5.7	rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w godzeniu życia zawodowego z osobistym
		5.8	rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w rozwijaniu relacji interpersonalnych ze wszystkimi uczestnikami procesu uczenia, między innymi współpraca międzypokoleniowa, z rodzicami/opiekunami uczniów i środowiskiem lokalnym
		5.9	rozwijanie umiejętności kadry zarządzającej w zakresie wspierania kadry uczącej w wykorzystaniu ICT i AI w pracy dydaktycznej i wychowawczej
3	ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI W EDUKACJI FORMALNEJ – KADRY UCZĄCE	6	Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych kadr uczących w edukacji formalnej
		6.1	rozwijanie umiejętności zarządzania własnym rozwojem i karierą zawodową, z uwzględnieniem życia rodzinnego i osobistego
		6.2	rozwijanie wsparcia dydaktycznego i metodycznego, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie merytoryczne w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć • wspieranie w rozwijaniu umiejętności stosowania aktywizujących metod, narzędzi i form nauczania adekwatnych do realizowanych programów nauczania lub programów studiów oraz możliwości i potrzeb osób uczących się • wspieranie w upowszechnianiu metod nauczania i uczenia się sprzyjających kształtowaniu postaw kreatywności i innowacyjności • wspieranie w przygotowaniu programów nauczania i programów studiów • doradztwo metodyczne • coaching, tutoring, mentoring
		6.3	upowszechnianie krajowych i międzynarodowych dobrych praktyk pracy dydaktycznej i wychowawczej
		6.4	upowszechnianie autoewaluacji oraz korzystania z jej wyników dla doskonalenia własnej pracy
		6.5	rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w pracy dydaktycznej, w tym z wykorzystaniem ICT i AI
		6.6	tworzenie i wzmacnianie formalnych i nieformalnych sieci wsparcia kadry uczącej
		6.7	wspieranie w zakresie przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu
		6.8	rozwijanie umiejętności podnoszenia kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej osób uczących się

			6.9	Rozwijanie umiejętności z zakresie instruktazowego projektowania szkoleń, metodyki zdalnego nauczania w oparciu o e-learning, blended learning, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i
			6.10	rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym, akademickim i w ich otoczeniu
			6.11	rozwijanie umiejętności pracy/współpracy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • z rodzicami/opiekunami uczniów i innych osób uczących się • ze społecznością lokalną (mieszkańcami, instytucjami/organizacjami) • ze zdolnym uczniem, słuchaczem, studentem, doktorantem, uczestnikiem studiów podyplomowych, uczestnikiem pozaszkolnej formy kształcenia ustawicznego • z uczniami, słuchaczami, studentami, doktorantami, uczestnikami studiów podyplomowych i uczestnikami pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym • z uczniami i rodzicami/opiekunami uczniów zagrożonych przedwczesnym kończeniem nauki • z doradcami zawodowymi z publicznych służb zatrudnienia • z uczniami, słuchaczami, studentami, doktorantami, uczestnikami studiów podyplomowych i uczestnikami pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego z różnorodnymi trudnościami w uczeniu się oraz ograniczeniami wynikającymi ze stanu zdrowia fizycznego i psychicznego • z cudzoziemskimi i powracającymi z zagranicy polskimi uczniami, słuchaczami, studentami, doktorantami, uczestnikami studiów podyplomowych i uczestnikami pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego • z osobami dorosłymi
			6.12	wspieranie kadr akademickich w rozwijaniu umiejętności dydaktycznych i metodycznych kierowanych do innych niż studenci grup odbiorców
			6.13	rozwijanie umiejętności w zakresie edukacji włączającej, patriotycznej, prorodzinnej, międzykulturowej, międzypokoleniowej, obywatelskiej, zdrowotnej, ekologicznej i ekonomicznej
			6.14	rozwijanie umiejętności instruktazowego projektowania form doskonalenia zawodowego, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o e-learning, blended learning, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i
			6.15	rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży
			6.16	upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry uczącej
			6.17	rozwijanie umiejętności planowania projektów edukacyjnych, zarządzania projektami krajowymi i zagranicznymi, a także środkami finansowymi tych projektów
			6.18	wzmocnienie oferty doskonalenia w zakresie rozwijania umiejętności posługiwania się językiem obcym przez kadrę uczącą
			6.19	upowszechnianie tworzenia szkół ćwiczeń
			6.20	wzmocnienie oferty doskonalenia w kontekście potrzeb związanych z zapewnieniem wysokiej jakości edukacji włączającej, na przykład: superwizje, kursy w formule online, budowanie zasobów materiałów metodycznych
			6.21	wspieranie działań placówek doskonalenia nauczycieli między innymi w zakresie doradztwa metodycznego, ICT i AI
			6.22	wspieranie w przygotowaniu opisu i włączenia do ZSK kwalifikacji związanych z pracą kadr uczących
		7	7.1	rozwijanie ścieżek kształcenia prowadzących do wykonywania zawodu nauczyciela
			7.2	rozwijanie możliwości przygotowania do wykonywania zawodu:
		7		Wspieranie i rozwijanie procesów nadawania

		uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela i funkcjonowania w zawodzie	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciela przedmiotów zawodowych – dla studentów wszystkich kierunków • nauczyciela przedmiotów zawodowych szkolnictwa artystycznego – dla studentów uczelni artystycznych
			7.3 wzmocnienie komponentu doradztwa zawodowego dla studentów na kierunkach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela
			7.4 monitorowanie, ewaluowanie i doskonalenie procesów przygotowania zawodowego nauczycieli
			7.5 zwiększanie atrakcyjności i podnoszenie prestiżu zawodu nauczyciela
			7.6 monitorowanie, ewaluowanie i doskonalenie pracy nauczycieli
			7.7 prowadzenie badań w obszarze formalnych i nieformalnych uwarunkowań pracy nauczycieli
			7.8 rozwijanie umiejętności niezbędnych do właściwego przygotowania kadr uczących w miejscu pracy (instruktorów, opiekunów praktyk)
	8	Rozwijanie kultury pracy szkoły opartej na współpracy, zespołowości i interdyscyplinarności	8.1 wypracowanie i wdrażanie innowacyjnych form, metod i narzędzi pracy kadr uczących w edukacji formalnej, adekwatnych do wyzwań współczesnej edukacji i zmieniającej się roli nauczyciela w zróżnicowanym społeczeństwie;
			8.2 adaptacja zawodowa nauczycieli
			8.3 rozwijanie zespołowego charakteru pracy kadr uczących w edukacji formalnej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wzajemne uczenie się od siebie • coaching, tutoring, mentoring • koleżeńskie obserwacje lekcji • superwizja
			8.4 korzystanie z różnorodnych metod i źródeł danych służących do oceny efektywności pracy i wsparcia kadr uczących w edukacji formalnej
			8.5 rozwijanie współpracy międzyprzedmiotowej w celu realizacji podstawy programowej
			8.6 rozwijanie umiejętności kadry uczącej w edukacji formalnej i personelu niepedagogicznego w zakresie współpracy z rodzicami/opiekunami uczniów i szerszym otoczeniem społecznym szkoły, współpracy międzypokoleniowej
			8.7 określenie roli i zadań personelu niepedagogicznego wspierającego pracę kadr uczących w edukacji formalnej
			8.8 wspieranie cyfryzacji procesów uczenia, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności w zakresie kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość • przygotowanie rozwiązań dla uruchomienia egzaminów w formule online oraz multimedialnych zadań egzaminacyjnych • rozwijanie i upowszechnianie rozwiązań informatycznych dla wsparcia edukacyjno-specjalistycznego (na przykład: e-świadectwa, aplikacja mobilna dla uczniów pozwalająca przeglądać własne wyniki egzaminów zewnętrznych, system porównywania pracy szkół) • rozwijanie oferty szkoleniowej dotyczącej wagi pozyskiwania, gromadzenia, analizy, przetwarzania i świadomego wykorzystywania danych oraz budowania świadomości i rozumienia technologii AI
	9	Rozwijanie umiejętności kadr kształcących i doskonalących kadry uczące w edukacji formalnej	9.1 rozbudowa oferty doskonalenia zawodowego kadry kształcącej i doskonalącej z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> • najnowszych teorii pedagogicznych, psychologicznych, socjologicznych i wyników badań edukacyjnych • znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi i skutecznymi metodami i technikami w pracy dydaktycznej, w tym z wykorzystaniem ICT i AI • przygotowania psychologicznego, rozwijania umiejętności interpersonalnych, umiejętności doradczych • wypracowania i wdrażania rozwiązań w zakresie rozwijania umiejętności zindywidualizowanej pracy wychowawczej i dydaktycznej

				<ul style="list-style-type: none"> • dydaktyki akademickiej • projektowania kształcenia i doskonalenia nauczyciela z wykorzystaniem instruktażowego projektowania szkoleń, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o e-learning, blended learning, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i • prowadzenia badań naukowych w obszarze uczenia się 					
				9.2	wzmacnianie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry kształcącej i doskonalącej nauczycieli				
				10	Rozwijanie praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla studentów wszystkich kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela	10.1	opracowanie i wdrażanie standardów realizacji praktyk i staży		
						10.2	wspieranie, w celu organizacji praktyk i staży, współpracy uczelni kształcących do zawodu nauczyciela ze szkołami i innymi jednostkami systemu oświaty, pracodawcami, instytucjami		
						10.3	upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej studentów na kierunkach przygotowujących do pracy w zawodzie nauczyciela		
				4	ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI POZA EDUKACJĄ FORMALNĄ	11	Wspieranie rodzin w zakresie opieki, wychowania i rozwoju umiejętności	11.1	upowszechnienie korzystania ze wsparcia instytucjonalnego w opiece, wychowaniu i rozwoju umiejętności dzieci i młodzieży
								11.2	upowszechnienie korzystania ze wsparcia instytucjonalnego w opiece i rozwoju umiejętności dorosłych osób zależnych
								11.3	rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla opiekunów dorosłych osób zależnych, w tym wspieranie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej
								11.4	rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla rodziców/opiekunów, w tym wspieranie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej
								11.5	rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla opiekunów dorosłych osób zależnych w zakresie umiejętności niezbędnych do dobrego wykonywania funkcji opiekuńczych
11.6	rozwijanie istniejącej i tworzenie nowej oferty instytucjonalnej dla rodziców/opiekunów w zakresie umiejętności rodzicielskich								
11.7	tworzenie i realizacja programów społecznych nakierowanych na wsparcie umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych osób zależnych								
11.8	wspieranie rodzin w łączeniu pracy zawodowej i życia rodzinnego oraz osobistego								
11.9	rozwijanie istniejących i inicjowanie nowych działań na rzecz ułatwienia powrotu opiekunów osób zależnych na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb kobiet								
		12	Wspieranie kadr zarządzających i uczących w edukacji pozaformalnej i wspierających uczenie się nieformalne	12.1	rozwijanie umiejętności przywódczych kadr zarządzających, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności doboru nowych kadr • rozwijanie umiejętności uzewnętrzniania potencjału pracowników • zarządzanie procesami podejmowania decyzji i przepływu informacji umożliwiającymi tworzenie uczącej się organizacji • rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów 				
				12.2	wspieranie realizacji przez kadry zarządzające zadań administracyjnych i zarządzania procesami edukacyjnymi, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • znajomość regulacji prawnych systemu edukacji • umiejętność planowania, pozyskiwania i zarządzania środkami finansowymi • tworzenie i udział w sieciach wsparcia i współpracy (na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym) 				
				12.3	przygotowanie i rozwój mechanizmów wykorzystania narzędzi monitoringu i ewaluacji we wspieraniu funkcjonowania instytucji edukacji pozaformalnej				
				12.4	wspieranie współpracy:				

			<ul style="list-style-type: none"> • pomiędzy instytucjami edukacji pozaformalnej • instytucjami edukacji pozaformalnej z instytucjami edukacji formalnej, pracodawcami i instytucjami rynku pracy
12.5	rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie:		<ul style="list-style-type: none"> • stosowania aktów prawnych • umiejętności diagnostycznych i doradczych • umiejętności interpersonalnych • umiejętności dydaktycznych i metodycznych • znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w rozwijaniu umiejętności, w tym z wykorzystaniem ICT i AI • instruktażowego projektowania szkoleń, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o e-learning, blended learning, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i • edukacji włączającej, patriotycznej, prorodzinnej, międzykulturowej, międzypokoleniowej, obywatelskiej, zdrowotnej, ekologicznej i ekonomicznej • projektowania i wdrażania innowacji w obszarze rozwoju umiejętności
12.6	upowszechnianie autoewaluacji i korzystania z jej wyników dla doskonalenia własnej pracy		
12.7	rozwijanie umiejętności pracy/współpracy z osobami:		<ul style="list-style-type: none"> • zdolnymi • zagrożonymi przedwczesnym kończeniem nauki • o niskim statusie społeczno-ekonomicznym • zamieszkującymi na terenach defaworyzowanych i wykluczonych przestrzennie • z różnorodnymi trudnościami w uczeniu się i ograniczeniami wynikającymi ze stanu zdrowia fizycznego i psychicznego • z imigrantami oraz z obywatelami polskimi powracającymi z zagranicy • ze wszystkich grup niedostosowanych społecznie i wykluczonych społecznie
12.8	rozwijanie oferty, metod i narzędzi pracy z różnymi grupami odbiorców, między innymi poprzez street-working, youth-working, wolontariat, uczenie się seniorów i wykorzystanie potencjału seniorów do wsparcia rozwoju innych grup		
12.9	rozwijanie krajowej oraz zagranicznej oferty praktyk i staży, podnoszenie ich jakości		
12.10	promowanie udziału w praktykach i stażach		
12.11	upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej		
12.12	wzmacnianie sieci wsparcia i współpracy kadr uczących		
12.13	przygotowanie opisów kwalifikacji związanych z funkcjonowaniem kadr oraz włączanie tych kwalifikacji do ZSK		
12.14	rozbudowa oferty doskonalenia zawodowego kadry kształcącej i doskonalącej kadry uczące w edukacji pozaformalnej między innymi z zakresu:		<ul style="list-style-type: none"> • najnowszych teorii pedagogicznych (w tym andragogicznych i geragogicznych), psychologicznych, socjologicznych oraz wyników badań na rzecz rozwoju umiejętności i nauczanej dyscypliny • znajomości i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi metodami i technikami w pracy dydaktycznej, w tym z wykorzystaniem ICT i AI • przygotowania psychologicznego, pedagogicznego, socjologicznego • rozwijania umiejętności interpersonalnych • dydaktyki akademickiej • projektowania kształcenia i doskonalenia nauczycieli z wykorzystaniem instruktażowego projektowania szkoleń, metodyki zdalnego nauczania, między innymi w oparciu o e-learning, blended learning, platformy szkoleniowe, webinaria, grywalizację oraz MOOC-i

				<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenia badań naukowych w obszarze uczenia się
			12.15	upowszechnienie mobilności krajowej i międzynarodowej kadry kształcącej i doskonalącej kadry zarządzające i uczące w edukacji pozaformalnej;
			12.16	doposażenie/wyposażenie placówek edukacji pozaformalnej, w tym niwelowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i dydaktycznych w celu zwiększenia dostępności do oferty edukacyjnej dla osób doświadczających ograniczeń w funkcjonowaniu, w szczególności uwarunkowanych niepełnosprawnością
	13	Wspieranie kadr instytucji spoza systemu edukacji formalnej i pozaformalnej (realizujących zadania z zakresu opieki, wychowania i edukacji) w zakresie rozwoju umiejętności	13.1	rozwijanie świadomości kadr w zakresie znaczenia własnej pracy dla rozwoju umiejętności odbiorców usług instytucji
			13.2	rozwijanie umiejętności pracy/współpracy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • z rodzicami/opiekunami dzieci i młodzieży • ze społecznością lokalną • z osobami i rodzinami o niskim statusie społeczno-ekonomicznym • z osobami z niepełnosprawnościami i ich rodzinami • z osobami z grup niedostosowanych i wykluczonych społecznie i ich rodzinami • z cudzoziemcami i ich rodzinami
			13.3	rozwijanie umiejętności intra- i interpersonalnych
			13.4	rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów
			13.5	rozwijanie współpracy z instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej
			13.6	rozwijanie umiejętności w zakresie edukacji prorodzinnej, międzykulturowej, międzypokoleniowej, obywatelskiej, zdrowotnej i ekonomicznej
			13.7	rozwijanie oferty doskonalenia zawodowego w zakresie umiejętności opiekuńczych, wychowawczych i rozwoju umiejętności
			13.8	upowszechnianie autoewaluacji i wykorzystania jej wyników dla doskonalenia własnej pracy
			13.9	wspieranie w zakresie własnej kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej, między innymi przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu
			13.10	rozwijanie umiejętności w zakresie podnoszenia kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej odbiorców działań
5	ROZWIJANIE I WYKORZYSTANIE UMIEJĘTNOŚCI W MIEJSCU PRACY	14	14.1	tworzenie, wdrażanie i monitorowanie strategii zarządzania kapitałem ludzkim
			14.2	podnoszenie umiejętności przywódczych kadry zarządzającej w tym: <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności doboru nowych kadr • rozwijanie umiejętności uzewnętrzniania potencjału pracowników • zarządzanie procesami podejmowania decyzji i przepływu informacji umożliwiającymi tworzenie uczącej się organizacji • rozwijanie umiejętności prowadzenia negocjacji i mediacji w celu rozwiązywania konfliktów
			14.3	podnoszenie umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi, w tym zarządzania wiekiem i zarządzania różnorodnością
			14.4	rozwijanie istniejących i tworzenie nowych narzędzi do planowania i monitorowania rozwoju zawodowego pracowników oraz ich upowszechnianie wśród pracodawców
			14.5	rozwijanie istniejących i tworzenie nowych narzędzi diagnozowania zapotrzebowania na umiejętności w miejscu pracy
			14.6	wspieranie kadr zarządzających w tworzeniu warunków do rozwoju umiejętności i optymalnego ich wykorzystania w miejscu pracy
			14.7	wspieranie kadr zarządzających w tworzeniu warunków do godzenia życia zawodowego i osobistego, w tym rodzinnego
			14.8	wspieranie w inwestowaniu w rozwój umiejętności pracowników
			14.9	wspieranie budowania relacji interpersonalnych wśród pracowników

6	DORADZTWO ZAWODOWE		14.10	wspieranie sieci pracowników i promowanie współpracy na poziomie sektora oraz współpracy międzysektorowej	
			14.11	wspieranie sieci pracodawców i promowanie współpracy na poziomie sektora oraz współpracy międzysektorowej	
		15	Wykorzystanie wysokoefektywnych praktyk pracy dla rozwoju umiejętności (HPWP)	15.1	upowszechnianie wiedzy na temat metod wykorzystania umiejętności i wysokoefektywnych praktyk pracy
				15.2	wspieranie organizacji i kadry zarządzającej we wdrażaniu wysokoefektywnych praktyk pracy uwzględniających umiejętności pracowników, ich potencjał i predyspozycje oraz uwarunkowania osobiste, w tym rodzinne
				15.3	upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie wykorzystania umiejętności i wysokoefektywnych praktyk pracy
				15.4	zwiększanie zaangażowania pracowników we wdrażanie wysokoefektywnych praktyk pracy
		16	Rozwijanie umiejętności pracowników	16.1	wspieranie motywacji pracowników do rozwoju umiejętności
				16.2	promowanie i wspieranie uczenia się w miejscu pracy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie w rozpoznawaniu potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego i korzystania z wysokiej jakości tego typu usług • rozwijanie elastycznych form uczenia się, w tym: coachingu, tutoringu, mentoringu pracowniczego
				16.3	rozwijanie współpracy pracodawców z instytucjami uprawnionymi do nadawania kwalifikacji, między innymi w zakresie rozwijania innowacyjnych narzędzi oraz rozwiązań do potwierdzania umiejętności i osiągnięć zawodowych pracowników w miejscu pracy, na przykład tzw. microcredentials lub digital badges
		17	Rozwijanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja efektywnego doradztwa zawodowego dzieci, młodzieży i osób dorosłych	17.1	opracowanie i wdrażanie rozwiązań w zakresie diagnozowania predyspozycji, potrzeb zawodowych i zasobów odbiorców usług doradczych
				17.2	rozwijanie istniejących i tworzenie nowych metod i narzędzi wykorzystywanych w doradztwie zawodowym, z uwzględnieniem zróżnicowania potrzeb edukacyjnych osób uczących się
				17.3	rozwijanie istniejących i tworzenie nowych działań w obszarze doradztwa, możliwych do zastosowania w edukacji formalnej i pozaformalnej, instytucjach rynku pracy i polityki społecznej
				17.4	włączanie rodziców/opiekunów uczniów do korzystania z doradztwa zawodowego przy kształtowaniu aspiracji edukacyjnych i zawodowych dzieci
				17.5	wdrażanie rozwiązań w zakresie wspierania procesów przejścia pomiędzy etapami kształcenia, w tym przejścia z systemu oświaty do kształcenia na poziomie wyższym oraz wejścia na rynek pracy
				17.6	rozwijanie i tworzenie nowych metod i narzędzi do monitorowania i ewaluowania doradztwa
				17.7	upowszechnianie korzystania z doradztwa zawodowego na każdym etapie życia, w tym integracja działań w zakresie doradztwa zawodowego realizowanego w instytucjach systemu edukacji oraz rynku pracy
18	Przygotowanie i doskonalenie kadr dla doradztwa zawodowego	18.1	przygotowanie kadr do realizacji doradztwa zawodowego kierowanego do zróżnicowanych grup odbiorców		
		18.2	wspieranie w przygotowaniu opisu i włączenia do ZSK kwalifikacji związanych z pracą doradcy zawodowego		
		18.3	doskonalenie zawodowe doradców zawodowych, w tym upowszechnianie korzystania z różnorodnych metod, narzędzi i źródeł danych wspierających realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego		
		18.4	wspieranie w zakresie kondycji fizycznej, psychicznej i emocjonalnej doradców, między innymi przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu		
		18.5	rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży dla doradców zawodowych		
		18.6	rozwijanie narzędzi internetowych wspierających realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego		

7		19	Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym	18.7	rozwijanie istniejących i tworzenie nowych sieci doradców zawodowych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym
				18.8	koordynowanie, na poziomie regionalnym i lokalnym, usług z zakresu doradztwa zawodowego świadczonych przez różne podmioty (na przykład szkoły, urzędy pracy)
				19.1	rozwijanie systemu prognozowania zapotrzebowania na umiejętności, kwalifikacje i zawody, w tym:
					• rozwijanie istniejących i tworzenie nowych rozwiązań organizacyjnych
					• integracja i rozbudowa istniejących oraz tworzenie nowych metod i narzędzi diagnozowania
				19.2	opracowanie i wdrażanie standardów przetwarzania informacji, wynikających z diagnoz bieżących i analiz megatrendów, wyników badań przekrojowych oraz modelowania prorozwojowego, z uwzględnieniem różnic terytorialnych
	19.3	rozwijanie systemu informowania o aktualnym i przyszłym zapotrzebowaniu na umiejętności, kwalifikacje i zawody			
		20	Rozwijanie współpracy pomiędzy pracodawcami a instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej	20.1	rozwijanie istniejących i tworzenie nowych form współpracy na każdym etapie kształcenia, szkolenia i egzaminowania
				20.2	wspieranie rozwiązań organizacyjnych i finansowych, w tym:
					• wspieranie instytucji i organizacji wzmacniających współpracę między pracodawcami a instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej
				• opracowanie i wdrażanie, we współpracy z branżowymi organizacjami pracodawców, rozwiązań systemowych rozwijających współpracę, między innymi poprzez organizację branżowych konkursów umiejętności zawodowych	
				20.3	promowanie istniejących i tworzenie nowych rozwiązań motywujących pracodawców do zwiększania zakresu współpracy z instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej
				20.4	wykorzystanie platform edukacyjnych uwzględniających wymianę informacji pomiędzy pracodawcami a instytucjami edukacji formalnej i pozaformalnej
20.5				wspieranie pracodawców w przygotowywaniu opisów kwalifikacji rynkowych oraz włączanie kwalifikacji rynkowych do ZSK	
20.6		wspieranie pracodawców, w tym instruktorów i opiekunów praktyk, w zakresie przygotowania do pracy z uczniem lub studentem realizującym kształcenie praktyczne w rzeczywistych warunkach pracy			
21		Rozwijanie jakościowe i ilościowe praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla osób uczących się w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej	21.1	rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży	
			21.2	promowanie udziału w praktykach i stażach	
	21.3		upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej		
22	Rozwijanie jakościowe i ilościowe praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla kadry kształcącej	22.1	rozwijanie krajowej i zagranicznej oferty oraz podnoszenie jakości praktyk i staży		
		22.2	promowanie udziału w praktykach i stażach		
		22.3	upowszechnianie mobilności krajowej i międzynarodowej		
23	Rozwijanie zaplecza technicznego, dydaktycznego i instytucjonalnego kształcenia	23.1	wspieranie rozwoju zaplecza instytucjonalnego dla celów badawczych i rozwojowych kształcenia zawodowego		
		23.2	doposażenie/wyposażenie, we współpracy między innymi z pracodawcami, pracowni i warsztatów kształcenia zawodowego dla: <ul style="list-style-type: none"> • szkolnictwa branżowego 		

8	PLANOWANIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE I POTWIERDZANIE UMIEJĘTNOŚCI		zawodowego uwzględniającego rzeczywiste warunki pracy	<ul style="list-style-type: none"> szkolnictwa wyższego <p>w tym: niwelowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i dydaktycznych w celu zwiększenia dostępności do oferty edukacyjnej dla osób doświadczających ograniczeń w funkcjonowaniu, w szczególności uwarunkowanych niepełnosprawnością</p>					
			23.3	tworzenie i rozwój centrów kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego na potrzeby uczniów, studentów i pracowników oraz innych osób uczących się					
		24	Integracja edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego		24.1	rozwijanie i promowanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, w tym: <ul style="list-style-type: none"> rozwijanie oferty kwalifikacji na wszystkich poziomach PRK rozwijanie oferty kwalifikacji na 5. poziomie PRK w ramach szkolnictwa branżowego i wyższego rozwijanie innowacyjnych narzędzi związanych z umiejętnościami, kwalifikacjami, zawodami, w tym wykorzystujące: machine learning, big data rozwijanie i promowanie walidacji i certyfikowania, w tym digitalizacji etapowego gromadzenia i uznawania osiągnięć upowszechnianie ZSK wśród pracodawców, instytucji rynku pracy i pracowników wzmacnianie koordynacji ZSK dla zapewnienia spójności jego podsystemów wzmacnianie współpracy regionalnej i ponadregionalnej w zakresie rozwoju ZSK 			
					24.2	rozwijanie i promowanie Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, w tym: <ul style="list-style-type: none"> rozwijanie i zwiększanie funkcjonalności ZRK uzupełnianie informacji o kwalifikacjach włączonych do ZSK i instytucjach z nimi powiązanych 			
						24.3	rozwój i promocja Bazy Usług Rozwojowych (BUR)		
					25	Rozwijanie doradztwa walidacyjnego oraz potwierdzania efektów wcześniejszego uczenia się (RPL) na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym		25.1	upowszechnianie założeń i celów potwierdzania efektów wcześniejszego uczenia się
								25.2	wdrażanie i upowszechnianie możliwości potwierdzania efektów uczenia się nabytych w ramach edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego
								25.3	rozwijanie doradztwa walidacyjnego
								25.4	włączanie pracodawców w proces walidacji
		25.5	promowanie możliwości powrotu do edukacji formalnej						
25.6	tworzenie sieci współpracy pomiędzy instytucjami certyfikacyjnymi a instytucjami rozwijającymi umiejętności								

Załącznik nr 2

do Uchwały nr 277/3802/22

Zarządu Województwa Lubuskiego

z dn. 26 lipca 2022 roku

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

DEPARTAMENT STRATEGII, KWALIFIKACJI I KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

DEKLARACJA PRZYJĘCIA MECHANIZMU WSPÓŁPRACY I KOORDYNACJI W ZAKRESIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Ministerstwo Edukacji i Nauki

reprezentowane przez: Marzenę Machałek – Sekretarza Stanu, Pełnomocnika Rządu do spraw wspierania wychowawczej funkcji szkoły i placówki, edukacji włączającej oraz kształcenia zawodowego

oraz

Województwo Lubuskie

reprezentowane przez: .....

poprzez podpisanie niniejszego dokumentu **wspólnie potwierdzają przyjęcie mechanizmu współpracy i koordynacji w zakresie uczenia się przez całe życie dla Województwa Lubuskiego**

Opis powyższego mechanizmu, stanowiący załącznik do niniejszej deklaracji, został wypracowany w ramach projektu pozakonkursowego pn.: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie (edukacja formalna, edukacja pozaformalna i uczenie się nieformalne), współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 2.14 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Beneficjentem projektu jest Ministerstwo Edukacji i Nauki. Załącznik stanowi integralną część niniejszej Deklaracji.

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Województwo Lubuskie

Warszawa, ... 2022 r.

ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa, tel. +48 22 34 74 195, sekretariat.DSKKZ@mein.gov.pl,
www.mein.gov.pl

